

Germanizmų XX a. pr. Mažosios Lietuvos lietuvių kalboje tyrimo aspektai

Indrė Brokartaitė-Pladienė

Anotacija. Šiame straipsnyje trumpai pristatomos svarbiausios istorinės Mažosios Lietuvos lietuvių kalbos germanizmų, t. y. skolinių iš Rytprūsių vokiečių kalbos, studijos: išsamūs K. Alminauskio, N. Čepienės darbai bei bendresnio pobūdžio J. Palionio ir Z. Zinkevičiaus tyrinėjimai. Apžvelgiami reikšmingiausi šių autorių teiginiai (germanizmų skirstymas pagal pasiskolinimo epochą, darybos ypatumus, semantines grupes, įsitvirtinimą vartosenoje ir pan.) ir iškilę probleminiai klausimai. Vadovaujantis esamais tyrinėjimais suponuojama perspektyvi sociolingvistinė Mažosios Lietuvos germanizmų tyrinėjimų kryptis, besisiejanti su konkrečia epocha ir sociokultūrine XX a. pr. Mažosios Lietuvos situacija, kur germanizmai galėtų būti tiriami ne tik kaip kalbos elementai (t. y. jų struktūrinės ypatybės, fonetinės asimiliacijos laipsnis ir pan.), bet ir kaip kalbos vartojimo realybės atspindys (jų vartojimas konkrečiose socialinėse grupėse ir bendruomenėse). Taip pat įvertinami kiti rašytiniai germanizmų šaltiniai, t. y. XX a. pr. Mažosios Lietuvos spauda – „Naujasis Tilžės keleivis“ ir „Nauja lietuviška ceitunga“.